

FM: Pērn reģistrēta zemākā mazumtirdzniecības izaugsme pēdējo desmit gadu laikā

Publicēts: 29.01.2021.

[Jaunumi](#)

Jaunākie Centrālās statistikas pārvaldes dati par mazumtirdzniecības apgrozījumu rāda, ka 2020. gada decembrī, salīdzinot ar attiecīgo mēnesi pirms gada, mazumtirdzniecības apjomi Latvijā saruka par 4,4%. Šo kritumu tiešā veidā noteica ar Covid-19 slimības izplatības kontroli ieviestie pasākumi, kas ierobežoja tirdzniecības centru darbību brīvdienās un svētku dienās, savukārt, sākot ar 21. decembri, iedzīvotāji klātienē varēja iegādāties vien ierobežotu preču klāstu. Tādējādi gada nogalē, kad tradicionāli, tuvojoties gadumijas svētkiem, iedzīvotāju iepirkšanās aktivitāte ir visaugstākā, pērn tā tika būtiski ierobežota ieviesto drošības pasākumu dēļ.

Ņemot vērā, ka tirdzniecības ierobežojumi skāra tikai nepārtikas preču tirdzniecību, kopējo mazumtirdzniecības apjomu sarukumu noteica tieši šo preču pārdošanas apjomu kritums. Tādējādi decembrī nepārtikas preču mazumtirdzniecībā, atskaitot auto degvielas mazumtirdzniecību, bija par 13,1% zemāka nekā pirms gada. Tomēr šis kritums nebija tik straujš kā 2020. gada aprīlī, kad nepārtikas preču mazumtirdzniecība saruka par 14,9%, ko visbūtiskāk noteica iedzīvotāju piesardzība un bailes no saskarsmes ar Covid-19 infekciju, jo ierobežojumi tirdzniecības vietu darbībai toreiz nebija tik stingri.

Starp nepārtikas precēm būtiskākie tirdzniecības apjomu kritumi decembrī tika reģistrēti kosmētikas un higiēnas piederumu mazumtirdzniecībā (-15,5% gada griezumā), informācijas un komunikāciju tehnoloģiju iekārtu mazumtirdzniecībā (-17,2%), kultūras preču un atpūtai paredzēto preču mazumtirdzniecībā (-23,6%), pulksteņu un juvelierizstrādājumu preču mazumtirdzniecībā (-24,6%). Savukārt sarukumu par 40,2% apgērbu un apavu mazumtirdzniecībā noteica ne tikai slēgtie tirdzniecības centri, bet visdrīzāk arī nepieciešamības trūkums papildināt savu garderobi, iedzīvotājiem lielu daļu sava laika pavadot mājās.

Tajā pašā laikā decembrī turpināja palielināties degvielas pārdošanas apjomi, kuri bija par 6,1% augstāki nekā 2019. gada decembrī, kā arī par 3,4% pieauga mazumtirdzniecība pārtikas veikalos. Apjomu kāpumi šajās preču grupās ierobežoja vēl straujāku nozares kritumu, ņemot vērā, ka tās veido aptuveni 60% no kopējiem mazumtirdzniecības apjomiem.

Mazumtirdzniecības apjomu samazinājums decembrī jau bija sagaidāms, un tas pasliktināja visa 2020. gada rezultātus, tomēr gadā kopumā mazumtirdzniecībā joprojām tika reģistrēts pieaugums. Pērn, salīdzinot ar 2019. gadu, mazumtirdzniecības apjomi palielinājušies par 1,5%, uzrādot labāku rezultātu nekā vidēji Eiropas Savienībā, kur vienpadsmit mēnešos mazumtirdzniecība samazinājusies par 1%, kritumu uzrādot lielākajai daļai dalībvalstu.

2020. gadā kopumā degvielas tirdzniecība Latvijā palielinājusies par 6,4%, mazumtirdzniecība pārtikas preču veikalos – par 3,5%, savukārt nepārtikas preču mazumtirdzniecība, atskaitot degvielu, bijusi par 1,9% zemāka nekā iepriekšējā gadā.

Eiropas Komisijas apkopotais patērētāju un uzņēmēju sentimenta indekss liecina, ka Latvijas mazumtirdzniecībā šā gada janvārī noskaņojums pasliktinājies trešo mēnesi pēc kārtas. Īpaši strauju lejupslīdi uzrādījis novērtējuma par sagaidāmo pasūtījumu apjomu raksturojošais rādītājs.

Savukārt Latvijas patērētāju noskaņojuma rādītājs janvārī, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi, nepasliktinājās, bet saglabājās līdzīgi zemā līmenī kā 2020. gada nogalē, krietni atpaliekot no pirmspandēmijas vidējā līmeņa. Patērētāju aptaujas liecina, ka ir mazinājusies iedzīvotāju vēlme pēc lielāku pirkumu veikšanas, kas varētu būt saistīts arī ar valdības noteiktajiem ierobežojumiem tirdzniecības nozarē, kas liedz iegādāties preces, kas nav pirmās nepieciešamības preču sarakstā. Tāpat iedzīvotāji pauž bažas par savas darba vietas stabilitāti, kā arī patērētāju vērtējums par savu finansiālo situāciju turpmāko divpadsmit mēnešu laikā ir

zemākajā līmenī kopš 2019. gada beigām. Turklāt patērētāji nesagaida būtiskus ekonomiskās situācijas uzlabojumus valstī kopumā.

Ņemot vērā patērētāju noskaņojuma raksturojošos rādītājus, Covid-19 izplatības dinamiku un noteiktos ekonomiskās darbības ierobežojumus, arī janvārī patērētāji norādīja gan uz pašreizējo, gan plānoto uzkrājumu kāpumu. Mājsaimniecību noguldījumu apjoms uzrādīja pieaugumu visa pērnā gada laikā, un, kā liecina Latvijas Bankas dati, novembrī, salīdzinot ar iepriekšējā gada novembri, Latvijas komercbanku piesaistītie mājsaimniecību noguldījumi pieauga par 12,2%, sasniedzot 8,12 miljardus eiro. Lai gan ilgtermiņa noguldījumi (vairāk par 2 gadiem) un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ir samazinājušies, kopējo noguldījumu pieaugumu noteica iedzīvotāju finansiālo līdzekļu atlikumu bankas kontā uz dienas beigām kāpums, kas veido izteikti lielāko daļu jeb 85% no visiem mājsaimniecību noguldījumiem, un tie gada laikā palielinājušies par 23%. Tas norāda uz iedzīvotāju rīcībā esošo līdzekļu pieaugumu, ko varētu novirzīt patēriņam. Taču, ņemot vērā Covid-19 krīzes ietekmē radušos piesardzību, nedrošību par savu finansiālo situāciju nākotnē, kā arī noteikumus, kuri ierobežo iepirkšanos, iedzīvotāji savus brīvos finanšu līdzekļus uzkrāj.

Tā kā pērnā gada nogalē ārkārtējā situācija valstī tika pagarināta līdz šā gada 7. februārim, saglabājot jau iepriekš noteiktos tirdzniecības ierobežojumus, sagaidāms, ka arī šā gada sākumā mazumtirdzniecībā būs vērojams apjomu sarukums.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-vern-registre-ta-zemaka-mazumtirdzniecibas-izaugsmes-pedejo-desmit-gadu-laika>